

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอใน 2 หัวข้อคือ

1. ผลของพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนในขณะการสอน
2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลของพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนในขณะการสอน

ในการที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกต่อนักเรียนในขณะการสอน ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิค การชี้แนะร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับในการเพิ่มพฤติกรรมทางบวกของครู ได้แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นก่อนดำเนินการทดลอง และชั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จาก การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทางบวกของครูที่แสดงต่อนักเรียนในขณะการสอน มาทำการวิเคราะห์โดย การหาค่าร้อยละของการแสดงพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนในขณะการสอน พบว่า ในชั้นก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และ 3/3 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองมีค่าใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 32.66 และ 30.99 ของช่วงเวลาที่สังเกตทั้งหมดตามลำดับ

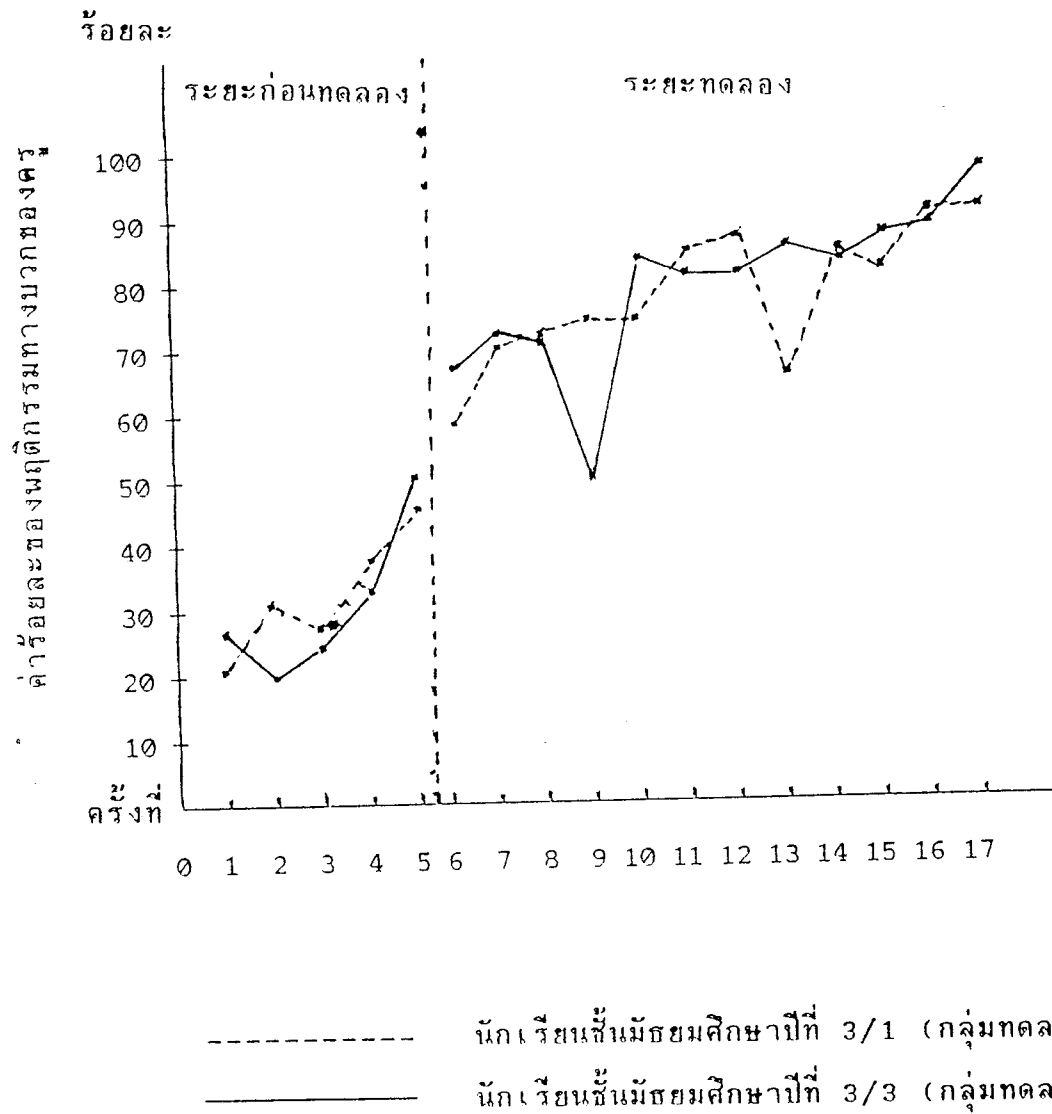
ในชั้นดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ใช้การชี้แนะร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกต่อนักเรียนในขณะการสอน พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และ 3/3 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 78.6 และ 79.99 ของช่วงเวลาที่สังเกตทั้งหมดตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนในขณะการสอน ในระยะก่อนดำเนินการทดลอง

ระยะดำเนินการทดลอง

วันที่	พฤติกรรมทางบวกที่ ครูแสดงต่อนักเรียน วัน น.3/1					พฤติกรรมทางบวกที่ ครูแสดงต่อนักเรียน วัน น.3/3				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียน ทั้งสองห้องเรียนในแต่ละชั้นได้ชัดเจนนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ได้จากตารางที่ 2 มาเสนอในรูปกราฟ

ภาพที่ 1 แสดงระดับของร้อยละของพฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนใน ระยะก่อนการทดลอง ระยะทดลอง

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การวิจัยครั้งนี้ ในขั้นก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำการทดสอบแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อหา ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็น 3.6969 และ 3.6080 ตามลำดับ ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า ค่าเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง ($\bar{X}$)	t
กลุ่มทดลอง	3.6969	1.35
กลุ่มควบคุม	3.6080	

$P < .05$

จากการทำการทดสอบ แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง หลังขั้นดำเนินการทดลอง เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ กลุ่มทดลองพบว่ามี ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีค่าเป็น 3.8459 และ 3.6970 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับกลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีค่าเป็น 3.6108 และ 3.6848 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการ ทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		t
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	
กลุ่มทดลอง	3.6960	3.8459	2.40 *
กลุ่มควบคุม	3.6068	3.6842	1.19

* ค่า $P < .05$

ผลจากการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย หลังการทดลองของ กลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.8459 และ 3.6842 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบ
ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ
กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง ($\bar{X}$)	t
กลุ่มทดลอง	3.8459	2.07 *
กลุ่มควบคุม	3.6842	

* ค่า $P < .05$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวก และนักเรียนที่ครูไม่ได้แสดงพฤติกรรมทางบวกในขณะการสอน โดยมีสมมติฐานในการวิจัยว่านักเรียนที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกในขณะสอนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ครูไม่ได้แสดงพฤติกรรมทางบวกในขณะสอน

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางบวกของครูที่แสดงต่อนักเรียนในขณะสอนในระยะทดลองสูงกว่าในระยะก่อนดำเนินการทดลองและเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่าในชั้นก่อนดำเนินการทดลองค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันน้อยมากจนไม่นับว่าสำคัญทางสถิติในชั้นหลังดำเนินการทดลองพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในกลุ่มทดลองพบว่ามีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยหลังการทดลองและก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว สนับสนุนสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกในขณะสอน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ครูไม่ได้แสดงพฤติกรรมทางบวกในขณะสอน ซึ่งน่าจะเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าที่เป็นตัวโน้ตให้บุคคลแสดงพฤติกรรมมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ตามที่ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขแบบการกระทำได้อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเร้า และผลกรรมโดยที่สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นก่อนเป็นตัวโน้ตให้เกิดพฤติกรรมในขณะที่ผลกรรมนั้นจะเป็นตัวกำหนดว่าพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นอีกหรือไม่ในอนาคต โดยที่ผลกรรมที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ถ้าบุคคลพึงพอใจก็จะเป็นตัวเสริมแรงให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น

ซ้ำอีก แต่ถ้าผลกรรมที่บุคคลได้รับไม่เป็นที่พึงพอใจ บุคคลก็จะหลีกเลี่ยงหรือลดการแสดงพฤติกรรมนั้นลง (Craighead et al, 1976 : 111 ; สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2526 : 27) อาจกล่าวได้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง คือ สิ่งเร้า และผลกรรม นั่นคือถ้าตัวแปรใดตัวหนึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเร้าหรือผลกรรมก็ตาม ก็จะมีผลทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงการแสดงพฤติกรรมตามไปด้วย

เมื่อวิเคราะห์จากการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมทางบวกของครูที่แสดงต่อนักเรียนในขณะการสอนจัดได้ว่าเป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน เมื่อพิจารณาจากระยะก่อนการทดลอง พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทางบวกของครูที่แสดงต่อนักเรียนค่อนข้างต่ำ และค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันน้อยมาก เนื่องจากสภาพการณ์ทางการเรียนการสอนภายในห้องไม่มีความแตกต่างกันพิจารณาได้จากกราฟรูปที่ 1 และตารางที่ 2 และเมื่อพิจารณาจากระยะทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การชี้แนะร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกเพิ่มขึ้น พบว่าสิ่งเร้าที่เป็นพฤติกรรมทางบวกของครูที่แสดงต่อนักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ทำให้มีผลกระทบต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน คือ ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลอง ซึ่งจากการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทูบินและเจสัน (Tubin and Jason, 1980 : 159 - 163) ได้ใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าเพื่อเพิ่มพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมของคนชรา วิธีการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้า ทำโดยการจัดให้มีระบบบริการกายภาพและคุกกี้ เพื่อให้เป็นตัวแทนพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมของคนชรา ผลการทดลองโดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าใหม่ พบว่าในระยะเวลาการทดลองที่เป็นช่วงของการพักผ่อนมีคนชราเข้าร่วมในสถานที่จัดให้ใหม่เพิ่มขึ้น และยังพบอีกว่าคนชราที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพิ่มขึ้นด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พูเดอร์ (Puder, 1983 : 424 - 429) ได้ใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าเพื่อลดพฤติกรรมนอนไม่หลับของคนชรา ชาย 3 คน หญิง 13 คน แบ่งผู้เข้ารับการฝึกออกเป็น 2 กลุ่ม วิธีการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าที่ใช้คือ ฝึกให้คนชราลดพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการนอนที่จะเป็นตัวแทนให้เกิดพฤติกรรมนอนไม่หลับที่เตียงนอน เช่น อ่านหนังสือ รับประทานอาหาร ขณะเดียวกันก็ให้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเตียงนอนกับพฤติกรรมการนอนโดยให้เกิดเร็วที่สุด ผลจากการศึกษา พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีช่วงเวลาของพฤติกรรมนอนไม่หลับในระยะทดลองและติดตามผลลดลงจากระยะข้อมูลพื้นฐาน

2. น่าจะเป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการให้การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ กระบวนการในการให้ผลกรรมบางอย่างหลังจากบุคคลแสดงพฤติกรรม แล้วทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างสม่ำเสมอหรือเพิ่มขึ้น เช่น การที่ผู้จัดการชมเชยพนักงานที่ส่งรายงานตรงเวลาและทำให้พฤติกรรมการส่งรายงานตรงเวลานั้นเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ในการดำเนินการปรับพฤติกรรม นักปรับพฤติกรรมนิยมใช้การเสริมแรงทางบวก เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพราะก่อให้เกิดผลดีมากกว่าและเกิดผลข้างเคียงน้อยกว่าการใช้การลงโทษ (Bandura, 1969 : 310 ; Kazdin, 1984 : 155 ; Mikulus, 1978 : 100 ; สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2526 : 27) ดังนั้นจึงได้มีการนำการเสริมแรงทางบวก เช่น การเสริมแรงด้วยอาหาร (Food) การใช้เบี้ยอรรถกร (Token Economy) การเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcement) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ การที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกต่อนักเรียนในขณะการสอนนั้น อันได้แก่ การที่ครูยิ้ม และพูดคุยกับเด็ก ชม นักเรียนเมื่อนักเรียนทำงานเสร็จตามที่ครูมอบหมายหรือตอบคำถามได้ถูกต้อง จัดว่าเป็นการให้การเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน ซึ่งเป็นการให้การเสริมแรงทางสังคมและมีผลทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา นุตมากุล (2527) ได้ศึกษาการ

ชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่อการเพิ่มพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ พฤติกรรมการเล่าข่าวหน้าชั้นเรียนการทำงานหน้าที่เรียนตามที่ครูมอบหมายได้สำเร็จและถูกต้อง โดยครูให้การชี้แนะด้วยคำพูด ให้เด็กมีพฤติกรรมเป้าหมาย จึงจะได้รับเบี้ยอรรถกรผลการศึกษพบว่าการใช้การชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถเพิ่มพฤติกรรมทางการเรียนทั้ง 3 พฤติกรรม

3. น่าจะมีผลเนื่องมาจากสภาพบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งมีผู้ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า พฤติกรรมของครูที่แสดงออกในขณะที่ดำเนินการสอนในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ที่มีผลต่อบรรยากาศการเรียนการสอนภายในห้องเรียน (Jacobson, 1985 : 234 ; Lawrence, 1976 : 315) เพราะบรรยากาศของห้องเรียนมีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจหรืออารมณ์ของผู้เรียน ผู้มีจิตใจดี อารมณ์แจ่มใส กระฉับกระเฉง มีความตั้งใจเรียน ย่อมเรียนรู้ได้ดีและได้มาก (Lawrence, 1976 : 315 ; สมพร สุกตัญญู, 2525 : 50) นอกจากมีผลต่อการเกิดสภาพบรรยากาศในทางบวกที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ยังมีผลทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู

จากการวิจัยครั้งนี้เมื่อพิจารณาได้จากกระทะทดลอง พฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนในขณะที่สอนมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นอันได้แก่ การที่ครูยิ้มและพูดคุยกับนักเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปในทางบวก ซึ่งมีผลทำให้มีสภาพบรรยากาศการเรียนการสอนภายในห้องเรียนที่ดี ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยาที่สำคัญ จึงมีผลทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนในกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้น จะเห็นได้จากผลการทดลองดังตารางที่ 3

งานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วอลเลอร์ และ วอลเลน (Waller and Wallen, 1978 : 273) ที่ศึกษาพบว่าบรรยากาศในห้องเรียนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีจะมีผลทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคือแสดงพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มมากขึ้น

และสอดคล้องกับการศึกษาของ โปแฟม และเบเกอร์ (Popham and Baker, 1973 : 58) ที่พบว่าสภาพบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีชีวิตชีวา น่าสนใจ น่าสนใจจะมีผลทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมตอบสนองในทางบวกตามมา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูมาพวรรณ (2531) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมทางบวกของครูกับพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้ให้เทคนิคการชี้แนะทางวาจาร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับในการเพิ่ม พฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางบวกที่ครูแสดงต่อนักเรียนมีผลทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น

ผลจากการวิจัยอาจจะสรุปได้ว่า นักเรียนที่ครูแสดงพฤติกรรมทางบวกมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ครูไม่ได้แสดงพฤติกรรมทางบวก